

Europäische Union. Europäischer
Fonds für regionale Entwicklung.
Evropská unie. Evropský fond pro
regionální rozvoj.

Ahoj sousede. Hallo Nachbar.
Interreg V A / 2014–2020

Skládkový workshop Liberec-Žitava 2016

Skládka jako poslední možnost

Aktuální otázky

vyplývající z hierarchie nakládání s odpady

3.-4. listopadu 2016

Deponieworkshop Liberec-Zittau 2016

Deponie als letzte Möglichkeit

Aktuelle Fragen,

die sich aus der Abfallhierarchie ergeben

03.-04. November 2016

12. Skládkový workshop Liberec-Žitava

Skládka jako poslední možnost

Aktuální otázky vyplývající z hierarchie nakládání s odpady

12. Deponieworkshop Liberec-Zittau

Deponie als letzte Möglichkeit

Aktuelle Fragen, die sich aus der Abfallhierarchie ergeben

Podpora

Tato akce je podpořena z prostředků Evropské unie prostřednictvím Programu spolupráce Česká republika-Svobodný stát Sasko 2014-2020 – číslo projektu 100246598.

Förderung

Diese Veranstaltung wird durch das SN-CZ 2014-2020 - Programm der EU zur Förderung der grenzüberschreitenden Zusammenarbeit zwischen dem Freistaat Sachsen und der Tschechischen Republik gefördert – Projektnr.: 100246598.

odborný editor: Lukáš Zedek
technický editor: Kamil Nešetřil
překlady provedl: Sven Dietrich
Sborník byl připraven s využitím typografického systému \LaTeX .

Obsah

Účinnost evropských předpisů	7
<i>Havelka, P.</i> Odpadové hospodářství v ČR ve světle vyhlášené evropské strategie	9
<i>Stock, U.; Bittrich, S.</i> Požadavky na zpracování odpadů, především diskuse o spalování odpadů proti mechanicko-biologickému zpracování odpadů z německého pohledu	11
<i>Hráská, D.</i> Způsoby energetického využívání odpadů	25
<i>Witkowski, W.; Beyer, G.</i> Plánování, stavba a zprovoznění zařízení pro zpracování odpadu s kompostárnou v Marszowě (Polsko)	31
Využití stavebních materiálů pro stavbu skládek	33
<i>Egloffstein T.; Sehrbrock, U.</i> Průkazní zkoušky přírodních, minerálních stavebních materiálů – Požadavky a jejich praktické prosazování v Německu	35
<i>Sandig, F.; Al-Akel, S.; Thiele, R.; Engel, J.</i> Aplikace technických rekultivačních substrátů - možnosti a hranice	39
<i>Hrabčák, M.</i> Štvrtý rozmer skládky	55
<i>Schneider, P.; Müller, M.; Hebner, A.; Kapielski, K.; Schrickel, M.; Fabian, H.</i> Možnosti alternativní izolace skládky pomocí sekundárních minerálních stavebních hmot v tuzemsku a v zahraničí	63
Aplikovaná informatika a měřicí technika	77
<i>Dunger, V.; Müller, M.; Winter, C.; Winter, J.</i> Hydrologie zajištění povrchu v Sasku a změny klimatu	79
<i>Datel, J. V.</i> Zásady geotechnického a environmentálního monitoringu odkališť	93
<i>Weber K.</i> Automatizovaný monitoring skládky během fáze následné péče	111

<i>Kast, G.</i> Měření objemového obsahu vody při využití kontinuálních a diskontinuálních metod měření v hydrologické vrstvě skládky v Bavorsku	117
Techniky následné péče o skládky	119
<i>Drews, R.</i> Nákladově efektivní a nízkoúdržbové systémy odvodnění povrchů skládek s přihlédnutím ke specifickým požadavkům hydrologické vrstvy.	121
<i>Beck-Broichsitter, S.; Fleige, H.; Horner, R.</i> Dlouhodobá účinnost dočasného minerálního zakrytí povrchu	143
<i>Steinbrecht, D.; Rickert, I.</i> Likvidace a energetické využívání skládkových plynů	153
<i>Nešetřil, K.</i> Informační systém pro monitoring skládek	163
Aplikovaná geologie a další témata	165
<i>Zeman, J.</i> Geochemie složitých interakcí odpadů a infiltračních vod na skládkách	167
<i>Hrabal, J.; Kovářová, K.; Ambrožová, V.</i> Čištění skládkových výluhů kombinovanou membránovou technologií s použitím bio- logických systémů předčištění	179
<i>Gerth, A.; Hebner, A.; Kopielski, K.; Schneider, P.</i> Následné využití lokality skládky Gò Cát v Ho Či Minově městě	187
<i>Clemenz, P.; Weber, I.; Dedek, M.; Pabel, R.; Schoenherr, J.I.; Dunger, V.; Schulz, R.; Engel, J.</i> Vývoj environmentálních inženýrských postupů pro udržitelné využití půd	199
<i>Pelantová, V.</i> Problematika černých skládek	207

Inhaltsverzeichnis

Auswirkung von EU-Richtlinien	7
<i>Havelka, P.</i> Abfallwirtschaft in der Tschechischen Republik angesichts der erklärten europäischen Strategie	9
<i>Stock, U.; Bittrich, S.</i> Anforderungen an die Abfallbehandlung, insbesondere die Diskussion um Abfallverbrennung kontra mechanisch-biologische Abfallbehandlung aus deutscher Sicht	11
<i>Hráská, D.</i> Möglichkeiten einer energetischen Abfallnutzung	25
<i>Witkowski, W.; Beyer, G.</i> Planung, Bau und Inbetriebnahme von Abfall-aufbereitungsanlagen und die Abfallanlage mit Kompostierung in Marszow (Polen)	31
Verwendung von Baustoffen im Deponiebau	33
<i>Egloffstein T.; Sehrbrock, U.</i> Eignungsnachweise nach BQS für natürliche mineralische Baustoffe – Anforderungen und praktische Umsetzung	35
<i>Sandig, F.; Al-Akel, S.; Thiele, R.; Engel, J.</i> Anwendungen für technische Rekultivierungs-Substrate – Möglichkeiten und Grenzen	39
<i>Hrabčák, M.</i> Die vierte Dimension einer Deponie	55
<i>Schneider, P.; Müller, M.; Hebner, A.; Kopielski, K.; Schrickel, M.; Fabian, H.</i> Möglichkeiten alternativer Deponieabdichtungen mit mineralischen Ersatzbaustoffen im In- und Ausland	63
Angewandte Informatik und Umwelt-Messtechnik	77
<i>Dunger, V.; Müller, M.; Winter, C.; Winter, J.</i> Der Wasserhaushalt von Oberflächensicherungen Sachsens im Klimawandel	79
<i>Datel, J. V.</i> Prinzipien des geotechnischen Monitorings und Umweltmonitorings von Klärteichen .	93
<i>Weber K.</i> Automatisierte Deponieüberwachung in der Nachsorgephase	111

<i>Kast, G.</i> Zur Messung des volumetrischen Bodenwassergehaltes bei Einsatz von kontinuierlichen und diskontinuierlichen Messmethoden in einer Wasserhaushaltsschicht einer Deponie in Bayern	117
Umwelttechnik bei der Nachsorge von Deponien	119
<i>Drews, R.</i> Kostengünstige und nachsorgearme Oberflächenentwässerungseinrichtungen auf Deponien bei Berücksichtigung der besonderen Anforderungen einer Wasserhaushaltsschicht	121
<i>Beck-Broichsitter, S.; Fleige, H.; Horner, R.</i> Langzeitwirkung einer temporären mineralischen Oberflächenabdichtung	143
<i>Steinbrecht, D.; Rickert, I.</i> Entsorgung von und Energiegewinnung aus Deponiegasen	153
<i>Nešetřil, K.</i> Informationssystem für das Monitoring einer Deponie	163
Angewandte Geologie, Sonstiges	165
<i>Zeman, J.</i> Geochemie komplexer Wechselwirkungen des Abfalls und des Sickerwassers auf Deponien	167
<i>Hrabal, J.; Kovářová, K.; Ambrožová, V.</i> Reinigung des Deponiesickerwassers mit Hilfe einer kombinierten membranengestützten Technologie unter Anwendung biologischer Systeme der Vorbehandlung	179
<i>Gerth, A.; Hebner, A.; Kopielski, K.; Schneider, P.</i> Nachnutzung des Deponiestandortes Gò Cát in Ho Chi Minh City	187
<i>Clemenz, P.; Weber, I.; Dedek, M.; Pabel, R.; Schoenherr, J.I.; Dunger, V.; Schulz, R.; Engel, J.</i> Entwicklung umweltingenieurtechnischer Verfahren zur nachhaltigen Bodenressourcennutzung	199
<i>Pelantová, V.</i> Problematik der illegalen Abfallablagerung	207

Aplikovaná geologie a další témata

Angewandte Geologie, Sonstiges

Problematika černých skládek

Problematik der illegalen Abfallablagerung

Věra Pelantová¹

Abstrakt

Organizace vytvářejí velké množství produktů z nejrůznějších průmyslových oborů. Po fyzickém nebo morálním zastarání produktů, nebo když svého majitele omrzí, stávají se odpadem. Nejčastějším způsobem likvidace je skládkování. Ovšem kromě řízeného, legálního skládkování vznikají z nejrůznějších pohnutek též černé skládky. Jejich existence je z mnoha důvodů nežádoucí.

Příspěvek mapuje důvody vzniku černých skládek a snahy po jejich odstranění. Je zde také představen vlastní návrh řešení odpadového hospodářství. Cílem je zabránit vzniku černých skládek, posílení recyklace a zlepšení životního prostředí.

Kurzfassung

Durch Einrichtungen wird eine große Menge von Produkten aus unterschiedlichsten Industriebereichen produziert. Nach einem physischen oder moralischen Verschleiß der Produkte, oder wenn der Eigentümer Verdruss an diesem Produkt findet, werden diese Produkte zum Abfall. Die häufigste Entsorgungsart ist das Deponieren. Neben einer gesteuerten, legalen Abfallablagerung entstehen aus unterschiedlichen Gründen auch Wilddeponien. Ihre Existenz ist aus mehreren Gründen unerwünscht.

In dem Beitrag werden die Gründe für die Entstehung von wilden Mülldeponien sowie die Bemühungen zu ihrer Beseitigung erörtert. Es wird auch ein Lösungsansatz für die Abfallwirtschaft vorgestellt. Das Ziel ist es die Entstehung von wilden Deponien zu vermeiden, das Recycling zu stärken und die Umwelt zu verbessern.

1 Stručně o černých skládkách

Černou skládkou je libovolný druh odpadu nepovoleně vyvezený na nějaký pozemek. Černé skládky pocházejí z období před r. 1989, kdy neprobíhal svoz odpadu. Zavázely se lomy, lesíky, prostory za zemědělskými družstvy apod., jak píše autor [9]. Ovšem černé skládky vznikají i v současném období, jak potvrzují např. články [4] a [6]. Dokonce počet černých skládek meziročně roste, ale jejich počet v ČR se liší podle literárních zdrojů. Je těžké stanovit, kdo vytvořil černou skládku, uvádí např. autorka [5]. Článek [12] dodává, že by měla platit úměra, že čím bohatší země, tím by měla být vyšší úroveň nakládání s odpady. Ve skutečnosti tomu tak není. Autor [7] píše, že část elektroodpadu je „uskladněna“ v domácnostech a část se dokonce vyváží na skládky v třetích zemích. Černé skládky poškozují životní prostředí (hlavně půdu a vodu) a zdraví obyvatelstva a nejsou estetické, píší např. texty [10] a [14]. U požárů skládek musejí často zasahovat hasiči, dodávají např. publikace [14] a [11], přitom situace se zhoršuje v případě suchého počasí. Problémy jsou hlavně s pozemky, kde není vlastník

¹Ústav mechatroniky a technické informatiky, OSR, Technická univerzita v Liberci, Studentská 2, Liberec, 46117, vera.pelantova@tul.cz

přítomen, doplňuje text [11]. Skládkování se v ČR zdražuje a má skončit r. 2024, uvádějí publikace [15], [13] a [17]. Přitom podle posledně uvedené publikace v ČR končí úplně, kdežto např. Evropská unie omezuje skládkování na 10% od roku 2030. Třídění obalů v ČR je výborné, shodují se [13] a [17]. Komunálního odpadu je však stále hodně podle [6] a [13]. Platby za odpad by se měly při provádění třídění (do barevných kontejnerů) snížit. Cílem je zpracovat alespoň 50% komunálního odpadu, píše [13].

2 Legislativa a možná řešení

Tuzemská legislativa o odpadech se nachází na rozcestí, protože se připravuje nový zákon. Dle zákona č. 183/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů [2], se provozovatel nebo vlastník pozemku dopouští přestupku, pokud na pozemku stojí neohlášená černá skládka. Pokud je skládka na sousedním pozemku, nesmí obtěžovat nad míru přiměřenou nebo bránit ve výkonu vlastnických práv. Postup odstranění je v tomto případě na sousedovi. Odstranění odpadu ze zdravotních nebo z ekologických důvodů na náklady odpovědné osoby umožňuje zákon č. 185/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů [3]. Zákon č. 128/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů [1], dovoluje obcím dávat sankce vlastníkům pozemků s černou skládkou, ale jen podnikatelům do 2 let od zjištění skládky. Vlastníkovi pozemku, na kterém se nachází černá skládka tak nezbyvá, než podat žalobu na osobu zakladatele skládky, uvádí autor [9]. Novela zákona o odpadech může vést na posílení sousedských sporů např. podle názoru autora [8]. Přitom v novele [3] je legislativní požadavek, že majitel pozemku bude muset dokázat, že odpad není jeho, skládku odstranit na vlastní náklady a příp. zaplatit vysokou pokutu. Zavedením povinností ze zákona a trestních postihů se opět docílí vzniku černých skládek, píše např. [17]. Při úředních řešeních podle autora [7] úředníci často rezignují u některých případech a konstatují, že jde o soukromý pozemek. Navíc se legislativně neřeší, co se bude dělat s nevyužitelnými odpady, doplňuje autor [17].

3 Snahy o odstranění černých skládek

Za těmito snahami o odstranění černých skládek jsou nelegislativní řešení. Stát na sebe nechce brát náklady za likvidaci skládek. Proto je jednou z možností, přihlásit se do veřejné soutěže a zkusit získat prostředky na odstranění černé skládky, navrhuje autor [9]. Metoda platby podle hmotnosti odpadu, příp. podle skladby odpadu, je další možností, ale podle textů [15] a [17] není nejvhodnější. Patrně vede ke vzniku černé skládky a plní lesy, ale i popelnice sousedů. Nevhodnost této metody dokládá i fakt, kdy po zavedení této metody v zahraničí narostly černé skládky v ČR. Autor [17] poukazuje též na problematické vážení odpadu na sídlištích. Metoda poplatku za odpad sníženého dle příspěví občanů ke třídění odpadu se spolu s komunikací s občany ukazuje dobrá např. v Mikulově. Pro zpracování odpadu jsou zde 2 možnosti - třídění a recyklace nebo spalování. Metoda poplatků uvažuje však minimální množství 10kg nebo 60l odpadu měsíčně podle textu [16]. ČR dle tohoto článku je nedostačující v třídění bioodpadu. Autor [7] zmiňuje třídění elektroodpadu v ČR. Uvádí, že sběrné dvory jsou pro občany tzv. zadarmo, platí se jen stavební suť a pneumatiky. Měl by tak být tlak na ekologickou výstavbu z vhodných materiálů. Organizace v článku [6] provádí třídění na plasty, papír, kovy, sklo a jiné materiály a předává je na další zpracování. Další možnosti se týkají umístění kontejnerů na směsný odpad na místech skládek, instalace plošného kamerového systému, zvýšení počtu sběrných dvorů apod. Podle autorky [5] však nejsou řešením situace. Občané sice využívají např. sběrné dvory, ale počet černých skládek neklesá. Navíc nepovolená skládka je i odpad v pytli u popelnice. Někde takto situaci s přeplněnými popelnicemi doporučují řešit i majitelé domů. Jinde naopak dochází k vybírání popelnic, jak píše autorka [5]. Navýšení poplatku za odpad v obcích vedlo k snížení ochoty placení ze strany občanů, k vymáhání poplatků apod., dodává autor [17]. Článek [16] popisuje možnost používání čipů

a čárových kódů, vah a zámků na kontejnery v hospodaření s odpady.

4 Hlášení černých skládek

Skládky lze hlásit např. pomocí SMS jako v Opavě, kde výsledky pak oznamuje město na webu podle textu [5]. V legislativním návrhu stojí, že mají být pokutováni lidé, kteří skládku nenahlásí. Přitom není uvedeno, jako poznat, kdo skládku viděl. Oznamení o spatření skládky se má hlásit bez zbytečného odkladu obci s rozšířenou působností, poznamenávají články [14] a [15]. V ČR probíhá též akce „ZmapujTo“. Hlášení skládek a dalších problémů na veřejném prostranství má být pomocí tzv. Smart Phonu, dodávají texty [4] a [14]. Pomocí „ZmapujTo“ je dobře řešena např. oblast Horního Jiřetína a Mostu. Autor [7] uvádí akci „Uklidme Česko“, kdy občané nezávazně uklízejí odpadky z vymezeného prostoru a likvidují tím černé skládky. Podobné akce provádějí nezávisle také skautské oddíly po nahlášení na příslušné obecní úřady. Organizace v [6] si provádí vlastní šetření ohledně černých skládek a sama je též uklízí. Všichni zde zmínění také sledují případný výskyt nebezpečného odpadu.

5 Diskuse k problematice

Na základě rešerše výše v textu je možno konstatovat následující poznatky k tématu tohoto článku. Vlastník pozemku nemusí vědět, že se na jeho pozemku nachází skládka. Proto je návrh zákona o odpadech v tomto případě zbytečně přísný. Postup odstranění v případě sousední skládky nemusí být pokaždé ekologický, což je nutno mít na paměti. Odpovědná osoba podle zákona č. 185/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů [3], není plně konkretizována. To je de facto problém. Je nutno si uvědomit, že černou skládku zakládá zpravidla neznámý pachatel. Navíc, že je nepovolenou skládkou také odpad u popelnice, lidé často nevědí. Domnívají se, že situaci řeší dobře a, že dotyčného úklidového pracovníka napadne odpad uklidit. Zpravidla se do kontejneru totiž již tento odpad nevešel. Přitom se jedná o trestnou činnost, jde zde proto o rozpor legislativy a veřejného mínění.

Metodu hlášení černých skládek např. v Opavě dle textu [5] je možno považovat za uzavřený cyklus, který je v pořádku. Z novely zákona o odpadech plyne, že oznámení o „vidění“ skládky se má hlásit bez zbytečného odkladu na obec s rozšířenou působností, což je neurčitý časový údaj, který si mohou státní orgány následně vykládat po svém. Obec s rozšířenou působností je rovněž problém, protože jak bude náhodný občan vědět, která to je obec, když se skládka nachází např. na hranici obcí a tzv. extravilán mnohdy neznají ani místní lidé. Na pokles sběru a třídění opadu mají vliv i klíčové osoby, jako jsou starosta, učitelé a jiné významné osobnosti obce. U mládeže to může vést k poklesu zájmu o sběr a třídění dopadu celkově. Navíc je odpadu tolik, že ho mnozí občané již jako odpad ani nevnímají, natož podivnou manipulaci s ním. K problému vážení odpadu na sídlištích dle autora [17] je nutno spíše doplnit, že problematičtější než samo vážení je adresné přiřazení podílů jednotlivým občanům na sídlištích. Také je otázkou, zda nutit lidi třídít odpad, když se současně zvyšuje poplatek za odpad (tzv. za popelnici) v dané obci. Ke snížení množství komunálního odpadu to nepřispívá a lidem se pak třídít nechce. Obvykle před svozem řeší, co do té popelnice dát, aby byla plná.

Metoda odvozu odpadu od konkrétního domu v textu [16] je problematičtější v tom, že popelnici je nutno dát na ulici předem, než je den svozu. Není přesně stanovený svozový čas, ale pouze v období přibližně daných 24h. Potom se stává, že jdou lidé ze sídliště a házejí tam svoje odpadky, nebo dokonce poškozují nádobu na odpadky. Myšlenka autora [16], že tzv. domkáři budou odvážet odpady na sídliště, je tedy mylná. Již nyní je totiž realita opačná. Kromě toho může dojít ke stavu, kdy někdo založí černou skládku a protože nebude možno pálit věci doma v kotli, tak založí za městem na louce oheň a poškodí tím tamní vegetaci.

Množství odpadu 10kg nebo 60l měsíčně na osobu se může zdát minimální, ale jsou v ČR takoví skromní lidé, že nevytvoří ani toto množství odpadu v uvedeném časovém období. Budou

tedy doplácet na systém, který je de facto postaven pro rozmařilé občany?

Třídění bioodpadu v ČR naráží na špatnou výchovu občanů. Pro některé bohatší občany a úředníky je kompost, příp. hnojiště, na zahrádce symbolem špinavosti daného občana. Jinde se smí bioodpad vyvážet na skládku za městem, ale tam neprobíhá kompostování, jak bylo původně sděleno, ale jednou za čas na příkaz kohosi z města je tento odpad spálen.

Oproti názoru autora [7] je nutno konstatovat, že lidé by např. televize často nevyhazovali, kdyby se neměnilo digitální vysílání a oni by nemuseli měnit přístroje z důvodu nové technologie. Platba ve sběrném dvoře je pak vázána podle obcí např. na placení poplatku za popelnici, příslušnost k dané obci apod. Dále klesá empatie obyvatel s prostředím, klesá zájem o veřejné prostředí jako takové a především klesá skromnost mnoha hlavně mladých lidí. To vše vede ke vzniku většího množství odpadu a tím ke vzniku černých skládek. Neuvádí se tzv. čínské výrobky z umělých hmot, používané v mnoha spotřebičích, hračkách, tužkách, textilu apod. Zde se nikdo nesnaží o zákaz samotné produkce těchto nezdravých látek. Přitom jsou často součástí odpadu a jejich dopad na životní prostředí je velký. Zpětný odběr baterií a pneumatik u prodejců nebo ve sběrném dvoře v některých obcích funguje poměrně dobře. Na skládkách se tam proto tyto produkty nenajdou.

Modely výpočtu poplatku za skládkování jsou různé podle toho, co se započítává (např.: vlastní uložení na skládku, svozy a převozy odpadu, stupeň třídění, čištění atd.). Navíc tzv. „tabulkové převody“ kategorií odpadu jsou nebezpečné samy o sobě, protože se z odpadu administrativní formou „vyrábějí“ produkty bez toho, aby došlo k mechanickému či chemickému apod. zpracování materiálů. Dále je nutno upozornit, že řešením není ani pouhé částečné odtěžení černých skládek a zbytečné odklady při jejich řešení v důsledku administrativních řízení. Zatěžuje to totiž přírodní prostředí a ohrožuje zdraví obyvatel, neboť se prodlužuje doba expozice.

Dále je patrný rozpor ve vnímání přístupu ke skládkování mezi Ministerstvem životního prostředí ČR na jedné straně a na druhé straně Svazem měst a obcí podle textu [13] a Českou asociací odpadového hospodářství podle autora [17]. Přitom by tyto organizace měly najít společný přístup k tomuto tématu. Za poznámku stojí též fakt, že ČR je ve svém návrhu zákona o odpadech mnohem přísnější z hlediska lhůty ukončení a procenta skládkování, než EU. Dále je nutno zmínit např. podle výčtu v textu [10], že je používána ve zprávách o skládkových opatřeních řada zkratk, které oborově mohou znamenat jiný výraz. V tomto případě je nutná osvěta, příp. zvážení používání některých zkratk a jejich změna.

Důvody vzniku černých skládek je proto možno shrnout takto:

- Lenost a nezájem občanů
- Zlomyslnost lidí
- Necítění se do krajiny
- Nedostatek odpadových nádob
- Výše poplatků za odpad (tzv. za popelnici)
- Tresty za odpadky
- Složitá legislativa
- Náročný systém sběru a třídění
- Nevhodný příklad klíčových osobností
- Snaha nenechat si odpad u sebe (kompost jako nečisté místo)
- Požadování „poplatků“ za odpad ve sběrném dvoře, ač tyto neměly být účtovány

- Chybějící recyklační technologie
- Jiné důvody?

6 Návrh řešení

Uvedené metody zabránění vzniku černých skládek jsou sice chvályhodnými počiny, ale mají své nedostatky. Jsou složité, nejednoznačné, nedůsledné a některé, dalo by se říci, nespravedlivé. Proto je zde navržen další přístup, který má tyto nedostatky potlačit.

Již nyní se v ČR vybírá recyklační poplatek z elektroodpadu. V ČR se ovšem vyrábí a prodává mnoho druhů nejrůznějších produktů z mnoha nejrůznějších oborů. Lze proto doporučit zavést takový recyklační poplatek ze všech produktů na trhu. Při matematickém odvození od cen elektronického zboží vychází přibližně částka 2% z ceny produktu. Z této částky by pak bylo možno platit likvidaci existujícího odpadu, dopravu odpadků, úklidové pracovníky („popeláře“), vlastní recyklaci i vývoj nových vhodných technologií. Není nutno zavádět další složité poplatky a řešit, z čeho se budou hradit případné černé skládky. To není návod, že se černé skládky v takovém případě mohou bezstarostně zakládat. Naopak je nutno dbát na třídění odpadu. Ovšem to je spíše problém výchovy jedinců, kteří musejí vědět, že se nic nikam nevyváží a co nejvíce se musí zužitkovat.

Kontrola výběru tohoto recyklačního poplatku je v podstatě snadná, protože se už nyní ve finančním řízení státu vidí, kolik který podnikatel vyprodukoval a vydělal a tudíž, kolik má zaplatit. Jemu pak platí jeho zákazníci za produkty, které od něho odeberou. Metoda je tak velmi snadná. Přitom zpravidla platí, že člověk, který méně vydělá, také méně utratí a tím má méně odpadu. Je nutno si také uvědomit, že o recyklačních postupech se rozhoduje již při konstrukci produktu a na to je nutno dbát v předvýrobní etapě produkčního procesu. Vztah lidí ke krajině se musí také postupně budovat (viz texty [4] a [6]), pak jim není jedno, co z čeho je produkt a co kde zůstane ležet. Samozřejmě je možno tento návrh dále rozpracovat, pro potřebu tohoto článku je však zmínka dostačující.

7 Závěr

Problematika černých skládek nejen v ČR je dosti složitá. Bylo nalezeno mnoho druhů řešení, kterými se jednotliví občané i některé organizace snaží tyto skládky likvidovat nebo zabránit jejich vzniku. Přesto černé skládky vznikají dále. Připravovaný zákon o odpadech není ve všech bodech vhodný a je možno konstatovat, že by přinesl též řadu následných problémů. Tento článek shrnuje snahy o odstranění či zabránění vzniku černých skládek. Mapuje též důvody jejich vzniku. Příčinu je nutno hledat jak ve vlastnostech některých jednotlivců, tak ve složitém a drahém systému nakládání s odpady. Prospěla by větší osvěta o třídění odpadů, konkretizace svozu odpadů časově, snížení poplatků, propracovanější legislativa, větší ohleduplnost mezilidská i vůči přírodě a celkové zjednodušení řešení. Proto je zde představen vlastní autorský návrh řešení zabránění vzniku černých skládek.

Literatura

- [1] Zákon č. 128/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, Zákon o obcích (obecní zřízení).
- [2] Zákon č. 183/2006 Sb., ve znění pozdějších předpisů, Zákon o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon).
- [3] Zákon č. 185/2001 Sb., ve znění pozdějších předpisů, Zákon o odpadech a o změně některých dalších zákonů.
- [4] BENEŠ, J.: V České republice je na 8 tisíc černých skládek. Ukáže vám je mobilní aplikace ZmapujTo. Rozhlas.cz, Sever, Informace ze severu Čech, online cit.:2016-09-14, 2014,
http://www.rozhlas.cz/sever/informacezeseveru/_zprava/v-ceske-republice-je-na-8-tisic-cernych-skladek-ukaze-vam-je-mobilni-aplikace-zmapujto--1644216.
- [5] BERNARDOVÁ, V.: Vypátrat pachatele černých skládek bývá problém. Opavský deník, Opava, online cit.:2016-09-14, 2016,
http://opavsky.denik.cz/zpravy/_region/cerne-skladky04092016.html.
- [6] BOUBLÍK, Z.: Lesy ČR: černé skládky představují v našich lesích stále velký problém. Lesy České republiky, s.p., online cit.:2016-09-14, 2014,
<http://www.agris.cz/clanek/185455>.
- [7] GROHMANN, D.: Skládky, elektro a děti. Sedmá generace, Brno, online cit.:2016-09-14, 2015,
<http://www.sedmagenerace.cz/text/detail/skladky-elektro-a-deti>.
- [8] JANOUŠ, V.: Černá skládka není vaše? Dokažte to, žádá novela zákona o odpadech. www.idnes.cz, online cit.:2016-09-14, 2016,
http://zpravy.idnes.cz/novela-zakona-odpad-skladka-pokuta-dt1-/domaci.aspx?c=A160311_213117_domaci_ane.
- [9] JARMIČ, L.: Černé skládky. online cit.:2016-09-14, 2008,
http://frankbold.org/poradna/kategorie/odpady/dotaz/cerne_skladky.
- [10] KOLEKTIV AUTORŮ: Odstraňování nepovolených skládek odpadu a jiných zařízení. www.dotace.nature.cz, online cit.:2016-09-14,
<http://www.dotace.nature.cz/bezlesi-opatreni/odstranovani-nepovolenych-skladek-odpadu-a-jinych-zarizeni.html>.
- [11] KOLEKTIV AUTORŮ: Požár skládky na Berounsku: Hasiči vyhlásili druhý stupeň poplachu! AKTU.cz, online cit.:2016-09-14, 11.9.2016,
<http://www.blesk.cz/clanek/zpravy-krimi/417702/pozar-skladky-na-berounsku-hasici-vyhlasili-druhy-stupen-poplachu.html>.

- [12] KOLEKTIV AUTORŮ: Mýty a fakta o skládkování odpadů - zákaz skládkování problém s odpady nevyřeší! Tretiruka.cz, CEMC, online cit.:2016-09-14, 2012,
<http://www.tretiruka.cz/news/myty-a-fakta-o-skladkovani-odpadu-zakaz-skladkovani-problem-s-odpadem-nevyresi-/>.
- [13] KOLEKTIV AUTORŮ: V 21. století je skládkování totálně nemorální, říká expert přes odpady. www.idnes.cz, online cit.:2016-09-14, 2016,
http://ekonomika.idnes.cz/hostem-idnes-cz-bude-urednik-pres-odpady-manhart-fua-/ekonomika.aspx?c=A160301_075233_ekonomika_fih.
- [14] KOLEKTIV AUTORŮ: Černé skládky a lhostejnost občanů. EMPRESS, online cit.:2016-09-14, 2016,
<http://www.empress.cz/2016/08/cerne-skladky-a-lhostejnost-obcanu/>.
- [15] SŮRA, J.: Absurdita roku? Stát chce pokutovat lidi, kteří nenahlásí skládku. www.idnes.cz, online cit.:2016-09-14, 2016,
http://ekonomika.idnes.cz/stat-chce-pokutovat-lidi-kteri-nenahlasil-skladku-fbd-/ekonomika.aspx?c=A160229_095953_ekonomika_suj.
- [16] SŮRA, J.: Kdo poctivě třídí odpad, zaplatí méně, navrhuje stát. www.idnes.cz, online cit.:2016-09-14, 2016,
http://ekonomika.idnes.cz/poplatky-za-svoz-odpadu-0wk-/ekonomika.aspx?c=A160218_210836_ekonomika_jkk.
- [17] SŮRA, J.: Platit za odpad podle váhy? Vzniknou černé skládky, varuje šéf odpadářů. www.idnes.cz, online cit.:2016-09-14, 2016,
http://ekonomika.idnes.cz/platit-za-odpad-podle-vahy-vzniknou-cerne-skladky-varuje-sef-odpadaru-1kq-/ekonomika.aspx?c=A160222_172531_ekonomika_pas.

